

Kommissionens årsrapport om humanitärt bistånd

Utrikesdepartementet

2010-05-27

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 138

Rapport från kommissionen till rådet och Europaparlamentet Årsrapport om
politiken för humanitärt bistånd och dess genomförande under 2009

Sammanfattning

Årsrapporten syftar till att informera om utvecklingen kring kommissionens humanitära arbete. Kommissionen är en av världens största humanitära givare med en total humanitär budget under 2009 om drygt 930 miljoner euro. Kommissionens biståndsorgan ECHO¹, arbetar med att stödja humanitära insatser och förebygga kriser², hantera miljökatastrofer, fokusera på hälsa samt förbättra vattenförhållanden. Mot bakgrund av den handlingsplan som antogs 2008³ låter biståndsorganet meddela att implementeringen, förutom ett par mindre förseningar, följer den satta tidsplanen.

ECHO pekar samtidigt på en alltmer komplex arbetsmiljö för humanitära aktörer. Ett minskat utrymme för humanitär verksamhet i ett flertal länder, problem med bristande säkerhet, fler uppkomna naturkatastrofer och svårigheter med att länka kortsiktig humanitär hjälp med långsiktig utveckling anses vara de viktigaste orsakerna till den ökade komplexiteten.

Enligt ECHO har ett antal länder/områden i kris samt ”extremt sårbara områden” ökat mellan 2008 och 2009. För att tillmötesgå de ökade humanitära behoven framhålls vikten av klustersamarbetet för humanitära

¹ the Humanitarian Aid Department of the European Commission

² COM(2009)84

³ SEC(2008)1991

organisationer, arbete på ett ”horisontellt” plan genom policyskapande samt vikten av att effektivare nå ut med budskap om de omfattande humanitära behoven till beslutsfattare och allmänhet. Vidare presenteras i rapporten ett antal punkter för att förbättra kommissionens/ECHO:s interna kontroll och uppföljning av medel.

Eftersom flera av de allra svåraste humanitära förhållandena återfinns söder om Sahara, har kommissionen fortsatt med att lägga en särskild tonvikt på humanitär hjälp i Afrika.

Regeringen välkomnar rapporten och det arbete ECHO har åstadkommit under året. Regeringen menar att denna rapport utgör en bra grund till värdefull information inom det humanitära arbetet samt ger möjlighet till att dra paralleller och lärdomar för Sveriges humanitära politik.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Som en av världens största humanitära aktörer, har ECHO en stor påverkandegrad på andra aktörer. ECHO är kommissionens humanitära biståndsorgan och består av ett direktorat ansvarigt för den operativa verksamheten och ett direktorat med ansvar för supportfrågor. Den operativa verksamheten har i sin tur en geografisk och tematisk uppdelning. ECHO agerar på EU:s mandat⁴ med fokus på finansiering av humanitärt bistånd relaterat till bland annat naturkatastrofer och väpnad konflikt. Med hjälp av genomförande partners förser ECHO nödställda med humanitärt stöd i c:a 85 länder. ECHO:s totala budget låg år 2009 på drygt 930 miljoner euro. Av dessa medel gick 53% till afrikanska länder, 13% till Mellanöstern och norra Afrika och Centralasien samt 27% till övriga regioner. I denna budget allokerades drygt 70 miljoner euro till globalt kapacitetsbyggande, teknisk assistans och support. 47% av medlen kanaliserades via enskilda organisationer och 39% via FN-organ.

1.2 Förslagets innehåll

ECHO understryker i rapporten den försämrade situationen avseende utförandet av det humanitära arbetet. Regeringar som inte respekterar humanitära principer blir allt fler. Sexualrelaterat våld samt andra brott mot Genèvekonventionerna tycks också bli vanligare. Samtidigt krymper utrymmet för humanitär verksamhet i ett flertal länder, och det blir allt svårare att upprätthålla nödvändig säkerhet. Tillsammans med den senaste tidens ökade antal naturkatastrofer med översvämningar, torka och

⁴ Regulation (CE) n° 1257/96

jordbävningar som följd, försvåras situationen avsevärt. Detta gäller särskilt i de områden som redan är drabbade av konflikt.

Konsekvensen av det ökade antalet naturkatastrofer bidrar till stor del till att antalet identifierade länder i kris har ökat mellan åren 2008 och 2009. ECHO:s identifieringsmekanism, som både bygger på behoven i varje land och en komparativ analys länder emellan, har lett till en identifiering av 44 länder/landområden i kris under 2009. Av dessa ansågs 17 vara ”extremt sårbara”. Detta kan jämföras med år 2008 då ECHO fann 41 länder i kris med 15 ”extremt sårbara” fall. Av de 17 ”extremt sårbara” fallen återfanns 14 länder söder om Sahara. Dessa länder fick 429 miljoner EUR eller 81% av ECHO:s initiala geografiska budget för humanitär hjälp. Detta kan jämföras med ett antal så kallade glömda kriser i Burma, Colombia, Yemen, Algeriet (Sahrawi-flyktingar), Indien samt Bangladesh som tillsammans erhöll 12% av den humanitära budgeten. Prioriteringarna på bland annat Centralafrika och Sudan beror på den stora utmaningen med internflyktingar, ständig närvaro av ihärdiga konflikter, en bräcklig infrastruktur och utbredd fattigdom. ECHO pekar även på svårigheterna med att länka kortsiktig humanitär hjälp med långsiktiga utvecklingsinsatser.

ECHO har under 2009 verkat i flera fora för att bidra till förbättring, anpassning och effektivisering av det humanitära arbetet. Tillsammans med NL ledde kommissionen GHD-arbetet⁵ juli 2008 till juli 2009. Ett antal givar- och högnivåmöten arrangerades. GHD användes i brobyggande syfte mellan EU och andra givare och stater. ECHO var aktiva i arbetet med att revidera OECD:s ramverk för bedömning av medlemmarnas humanitära bistånd, för att öka fokus på kvalitet och transition. ECHO har även under året haft allt djupare kontakter med givare utanför EU. ECHO förstärkte dessutom sina relationer med internationella organisationer som ICRC och FN.

ECHO har utvecklat interna arbetsstrategier mot könsrelaterat våld och bland annat skapat ”The Needs Assessment Group” för att öka effektiviteten i sitt bistånd.

Rapporten tar även upp arbetet med att stärka intern och extern kontroll inom kommissionen av biståndsmedel. För att förbättra den interna kontrollen av medel pekar ECHO på ett antal verktyg. I ECHO:s kontrollstrategi ingår bland annat ett strikt urval och kvalitetskontroll av partners, projektövervakning av experter i fält, kontinuerliga fältbesök samt krav på rapportering efter avslutade projekt. ECHO genomför dessutom tio större utvärderingar under varje år. Externt sköts kontrollen främst genom IAS⁶. Kontrollen kompletteras även med specialiserade kommittéer med uppgift att övervaka finanserna.

⁵ Good Humanitarian Donorship

⁶ Internal Audit Service

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ej tillämpligt.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Ej tillämpligt.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar rapporten och det arbete ECHO har åstadkommit under året. Detta gäller såväl ECHOS:s humanitära och geografiska prioriteringar som utvecklingen av sin arbetsmetodik, samt initiativtagandet att bredda samarbetet med relevanta aktörer. Flera paralleller kan dras till regeringens egna prioriteringar inom området.

Regeringen har en mycket aktiv och nära kontakt med ECHO som vi anser vara en stor, effektiv och kompetent humanitär givare. Vi har ett löpande informationsutbyte med ECHO om fördelningen av deras humanitära bistånd. Därutöver råder i de flesta humanitära policyfrågor samsyn mellan ECHO och Sverige. Vi har ett starkt partnerskap i syfte att tillsammans driva på fortsatta humanitära reformer, inte minst vad det gäller stärkandet av humanitära samordnarfunktionen på landnivå, samt förbättrade och gemensamma humanitära behovsbedömningar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är i nuläget ej kända

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är i nuläget ej kända

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej tillämpligt.

3 Förslagets förutsättningar

2009/10:FPM85

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ej tillämpligt.

4.2 Fackuttryck/termer

-